

februar 2023

DLRs handlingsplan for reduktion af CO₂e-aftrykket

>

Indhold

1. Sammenfatning	3
2. Baggrund	5
2.1 Hvorfor en CO _{2e} -handlingsplan?	5
3. Bæredygtighedsdata	6
3.1 Dataforbedring er vigtigt første skridt i handlingsplan	6
3.2 Hvad viser CO _{2e} -opgørelserne i dag	6
3.3 Landbrug	7
3.4 Andre ejendomme	7
3.5 ESG-spørgsmål til eksisterende kunder	7
3.6 DLR deltager i sektorarbejde om CO _{2e} -data	7
4. Grøn finansiering	8
4.1 Fortsat tilbud om grøn finansiering	8
5. DLRs eget klimaaftryk	9
5.1 Fokus på reduceret forbrug	9
6. Dialog og undervisning	10
6.1 Undervisning og dialog med aktionærpengeinstitutter	10
7. Nationale mål for CO_{2e}-reduktioner	11
7.1 CO _{2e} -neutralitet i 2045	11
7.2 Klimagasreduktion i landbruget	11
7.3 Motivation og oplysning til kunderne	11
8. DLR, LOPI og LDB i samarbejde	12

1. Sammenfatning

Baggrund

Med udgangspunkt i anbefalingerne fra "Forum for Bæredygtig Finans" fremlægger medlemmerne i Finans Danmark årligt en handlingsplan for reduktion af CO₂e-aftrykket for deres udlån.

Denne handlingsplan for reduktion af CO₂e-aftrykket er DLRs første og afspejler, hvor DLR står aktuelt og vores målsætninger for 2023 og frem. Handlingsplanen og vores målsætninger tager udgangspunkt i regeringens målsætning om klimamål for 2030 og klimaneutralitet i 2045.

Solidt datagrundlag understøtter handlingsplanen

En grundlæggende forudsætning for at kunne opgøre såvel det aktuelle klimaaftryk som den opnåede reduktion er et solidt datagrundlag. Både for DLR og for de samarbejdende pengeinstitutter og kunderne er en standardiseret og troværdig opgørelse af klimaaftrykket en vigtig faktor i forhold til at kunne prioritere mellem relevante reduktionstiltag og motivere til at gennemføre de væsentligste og rentable reduktionstiltag først.

Et afgørende første skridt i DLRs handlingsplan for reduktion af CO₂e-aftrykket er således at opbygge datagrundlag og i muligt omfang opfordre samarbejdspartnere, kunder, brancheorganisationer, myndigheder mv. til at udvikle fælles standarder og fælles datagrundlag.

DLR vil fortsat tilbyde undervisningsaktiviteter med henblik på at klæde pengeinstitutrådgivere og kreditmedarbejdere på i forhold til at motivere kunderne til at træffe mere bæredygtige og klimavenlige valg. Sideløbende vil DLR forsætte med at yde grønne lån baseret på udstedelse af grønne obligationer og generelt søge at motivere kunderne til at gennemføre bæredygtighedstiltag.

Data for CO₂e-aftryk offentliggjort siden 2022

DLR har siden starten af 2022 opgjort et estimat for CO₂e-aftrykket på udlånsporteføljen. Opgørelserne indeholder estimater for den totale udledning for de ejendomme, som DLR har udlån til, men også estimater for finansierede udledninger.

Opgørelserne, der laves efter frivillige standarder fastlagt i regi af Finans Danmark, indeholder for landbrug såvel belastningen fra opvarmning af bygningerne som den udledning, der sker i forbindelse med produktionen på ejendommene og fra de biologiske processer på marker og ved dyrenes fordøjelse. For øvrige ejendomme omfatter opgørelserne alene belastningen fra opvarmning af bygningerne estimeret på baggrund af bygningernes energimærke og opvarmningskilde.

Da landbruget som følge af de biologiske processer har en stor udledning af klimagasser, og DLR er den største udbyder af realkreditfinansiering til landbruget samtidig med, at udlån til landbrug er DLRs væsentligste udlånsområde, udgør klimabelastningen fra de finansierede landbrug en meget stor del af DLRs samlede finansierede klimabelastning. I den seneste opgørelse ultimo 2022 udgør landbrugets andel af den opgjorte finansierede klimabelastning således 97,5 pct., mens udlånet til landbrug alene udgør godt halvdelen af den samlede portefølje.

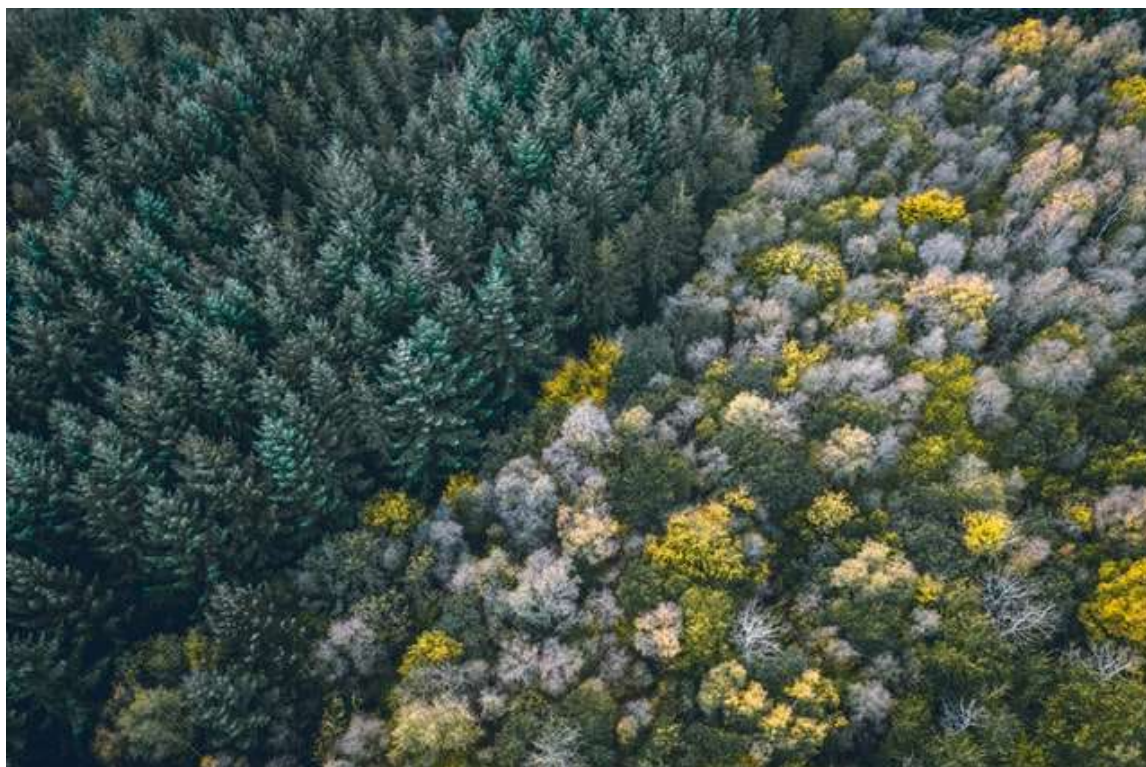
2. Baggrund

2.1 Hvorfor en CO₂e-handlingsplan?

I december 2019 kom Forum for Bæredygtig Finans med 20 anbefalinger til Finans Danmarks bestyrelse til, hvordan Finans Danmarks medlemsinstitutter kunne bidrage til omstillingen til en mere bæredygtig økonomi. En af anbefalingerne indeholdt en opfordring til, at alle Finans Danmarks medlemmer fremlægger en årlig handlingsplan for reduktion af CO₂e-aftrykket for deres udlån senest med fremlæggelse af deres årsrapport for 2022.

Denne handlingsplan bidrager til opfyldelse af anbefalingen og afspejler, hvor DLR står aktuelt og vores målsætninger for 2023 og frem. Rammerne for DLRs handlingsplan er i tråd med DLRs vision om at være en betydelig aktør i finansieringen af den bæredygtige omstilling og sætter fokus på de områder, hvor DLR med sin forretningsmodel kan gøre den største forskel.

Handlingsplanen og vores målsætninger tager udgangspunkt i regeringens klimamål for 2030 og målsætning om klimaneutralitet i 2045. Desuden tager målsætningerne afsæt i at anvende anerkendte standarder, metoder og definitioner, og derfor vil måden, vi arbejder med handlingsplanen på og tilhørende opgørelser udvikle sig i takt med, at datakilder, datakvalitet og markedsstandarder løbende ændrer sig.

3. Bæredygtighedsdata

3.1 Dataforbedring er vigtigt første skridt i handlingsplan

DLRs nuværende opgørelsesmetoder tager ikke udgangspunkt i den faktiske CO₂e-udledning for DLRs udlån. Opgørelsen af CO₂e-udledningen for bygninger tager udgangspunkt i energimærket eller et estimeret energimærke samt opvarmingskilden (ligesom det er praksis for øvrige realkreditinstitutter). Opgørelsen af CO₂e-udledningen for landbrugsudlånet beregnes med udgangspunkt i normtal for udledningen for dyr og afgrøder.

For såvel DLR som for de samarbejdende pengeinstitutter og kunderne er en standardiseret og retvisende opgørelse af de faktiske udledninger en vigtig faktor i forhold til at prioritere, fremme og gennemføre de væsentligste og rentable reduktionstiltag først.

En grundlæggende forudsætning for at kunne opgøre såvel det aktuelle klimaaftryk som den opnåede reduktion er et solidt datagrundlag. Et afgørende første skridt i DLRs handlingsplan for reduktion af CO₂e-aftrykket er således at opbygge datagrundlag og i muligt omfang opfordre samarbejdspartnere, kunder, brancheorganisationer, myndigheder mv. til at udvikle fælles standarder og fælles datagrundlag.

DLR har siden starten af 2022 opgjort et estimat for CO₂e-aftrykket på udlånsporteføljen. Opgørelserne indeholder estimater af den totale udledning for de ejendomme, som DLR har udlån til, men også estimater af finansierede udledninger. Udgangspunktet for opgørelsen er Finans Danmarks CO₂e-model, som angiver fælles retninger for den finansielle sektor for opgørelse af CO₂e-udledningen på udlånet.

3.2 Hvad viser CO₂e-opgørelserne i dag

Landbrug

DLR har i 2022 finansieret CO₂e-udledninger i landbrugssektoren for 2.055.190 ton CO₂e, hvilket svarer til 94,9 pct. af DLRs samlede finansierede CO₂e-udledning. Dermed kommer størstedelen af udledningen fra landbrugssektoren, selvom landbrugsudlånet 'kun' udgør godt halvdelen af DLRs udlånsportefølje. I takt med, at landbrugssektoren forventes at nedbringe drivhusgasudledningerne, bl.a. som følge af den politiske aftale om nedbringelse af landbrugets klimaudledninger, vil det også reducere DLRs finansierede CO₂e-udledninger.

Ejendomme

De resterende 110.791 ton finansierede CO₂e-udledninger i 2022, som ikke kommer fra landbrugsudlånet, stammer primært fra byerhvervs ejendomme. Udledningen er mindst på de mest energieffektive ejendomme. DLRs udlån til A- og B-mærkede ejendomme har et klimaaftryk på 0,3 ton CO₂e pr. mia. kr. udlån. Til sammenligning er aftrykket 1,5 ton CO₂e pr. mia. kr. udlån for den resterende energimærkede udlånsportefølje.

3.3 Landbrug

På sigt er det ambitionen, at DLRs opgørelse af estimerede finansierede CO₂e-udledninger skal erstattes af data, der i højere grad afspejler finansierede landbrugsbedrifters faktiske udledninger. Der findes aktuelt ikke dækkende og valide data, der kan beskrive drivhusgasudledningen præcist og kontrollerbart på bedriftsniveau. Der går sandsynligvis en længere årrække, før data af denne karakter vil være udarbejdet og tilgængelig for DLR. Den store udfordring i forhold til at måle landbrugets udledninger er måling af CO₂e-udledninger for biologiske processer, som afhænger af blandt andet vejrforhold, kvælstofftilførsel og dyrehold, mv. Det er forhåbningen, at der udvikles et IT-system, der kan sikre ensartede valide data. Indtil (og hvis) der bliver udviklet tilgængelige data, vil DLR samarbejde med landbrugets andelselskaber (fx Arla og Danish Crown) og SEGES samt andre relevante samarbejdspartnere, som er i gang med at indsamle data, som i højere grad afspejler de faktiske udledninger på bedriftsniveau. Når DLR får adgang til oplysningerne med samtykke fra kunderne, vil det være lettere at formulere en mere detaljeret handlingsplan for nedbringelse af CO₂e-udledningen, der indeholder konkrete måltal.

3.4 Andre ejendomme

DLR har indgået en aftale med e-nettet om levering af energimærkedata, som DLR anvender til beregning af estimerede CO₂e-udledninger på de enkelte ejendomme. Data vil løbende blive forbedret, og det er et ønske, at e-nettet på sigt leverer CO₂e-data baseret på ejendommens faktiske forbrug. Data baseret på faktisk forbrug kræver adgang til data fra energiforsyningsselskaberne. Disse data er ikke tilgængelige i en offentlig database. Hvis DLR skal have adgang til data fra forsyningsselskaber, kræver det, at DLRs låntagere selv oplyser deres forbrug, eller at de giver samtykke til, at data kan hentes direkte fra forsyningsselskaberne.

3.5 ESG-spørgsmål til eksisterende kunder

DLR kortlægger låntagernes ESG-forhold gennem en række ESG-spørgsmål og oplysningskrav til nye låntagere. I løbet af 2023 vil spørgsmålene blive udvidet, så DLR også begynder at indhente oplysninger fra eksisterende låntagere. En væsentlig del af spørgsmålene drejer sig om låntagernes CO₂e-udledninger og hvilke planer, de har for nedbringelse af CO₂e-udledningen. Disse spørgsmål deles med aktionærpengeinstitutterne og kan således også indgå i aktionærpengeinstitutternes dialog med låntagerne om at nedbringe deres udledninger.

3.6 DLR deltager i sektorarbejde om CO₂e-data

e-nettet har i første halvår af 2022 været i dialog med den finansielle sektor for at afdække potentialerne i sektorfælles data- og digitaliseringsinitiativer, som kan understøtte sektorens praktiske implementering af nuværende og kommende regulatoriske krav. Dialogen mandede ud i, at e-nettet har nedsat en styregruppe, som skal afdække, hvilke bæredygtighedsdata e-nettet fremadrettet skal levere til den finansielle sektor. DLR deltager i styregruppen.

4. Grøn finansiering

4.1 Fortsat tilbud om grøn finansiering

Som et væsentligt bidrag til at motivere kunderne til at deltage i den bæredygtige omstilling tilbyder DLR i samarbejde med aktionærpengeinstitutterne grøn finansiering til udvalgte bæredygtige ejendomme samt konkrete godkendte investeringer med særlig fokus på CO₂e-nedbringelse. Herudover understøtter DLR med sin udlånspolitik generelt den bæredygtige udvikling i hele landet ved at deltage i finansieringen af den løbende modernisering af de belånte ejendomme – også selvom den enkelte ejendom eller investering ikke lever fuldt ud op til kravene for at opnå DLRs grønne lån.

Kriterierne for DLRs grønne lån tager udgangspunkt i EU's taksonomi for bæredygtige investeringer, for så vidt angår bygninger, energiforbedringer og grønne energikilder og gives til grønne bygninger, energiforbedringer, grønne energikilder, grønne landbrugsinvesteringer, bæredygtigheds certificerede landbrug, grisestalde med gylleforsuring og/eller hyppig gylleudslusning samt levering til biogasanlæg.

I takt med, at det bliver muligt at fremskaffe sikre og solide data, og EU-taksonomien udvides med flere bæredygtighedskriterier, herunder kriterier for landbrug, vil vi udbrede DLRs grønne lån til at dække flere typer af investeringer og aktiviteter.

For kunderne kan fordelene ved et grønt lån blandt andet være, at det som følge af investorernes interesse for grønne obligationer på sigt bliver billigere end et konventionelt lån, men herudover kan optagelse af et certificeret grønt DLR-lån være en blåstempling af, at en ejendom eller en investering lever op til de særlige grønne kriterier. For ejere af udlejningsejendomme kan det have en positiv effekt på lejeniveauet/tomgangsprocenterne, og det kan overfor lejerne medvirke til at sætte fokus på de bæredygtighedstiltag, der er gennemført på ejendommen. For landmanden kan et grønt certifikat fremme lokal afsætning af landbrugsprodukter og lette rekrutteringen af medarbejdere.

DLRs grønne lån er ligesom for øvrige realkreditinstitutter en låntype, hvor renten fastsættes halvårligt. Kunder med bæredygtige ejendomme, som lever op til kriterierne for DLRs grønne lån, men som ønsker femårige- eller 30-årig rentebinding, vil derfor vælge konventionelle lån. DLR finansierer således en betydelig mængde ejendomme, der lever op til kriterierne for DLRs grønne lån, f.eks. A- og B-energimærkede ejendomme, men som er finansieret med DLRs øvrige låntyper.

5. DLRs eget klimaaftryk

I DLR er vi bevidste om, at vores organisation påvirker klima og miljø. Vores mål er, at vi løbende skal blive bedre til at reducere vores eget CO₂aftryk. Det gør vi kontinuerligt ved at foretage små og store justeringer i valg af samarbejdspartnere, indkøb, arbejdsgange mv.

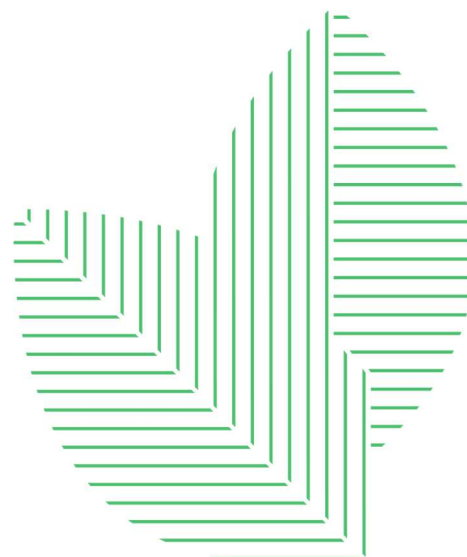
Siden 2017 har DLR nedbragt CO₂-udledningen pr. medarbejder med knap 60 pct. til 1,17 ton CO₂e i 2022. Og I 2023 vil DLR have fokus på at nedbringe klimaaftrykket yderligere.

5.1 Fokus på reduceret forbrug

DLR har i efteråret 2022 gennemført en række energisparende tiltag, hvoraf det mest effektive har været at sænke temperaturen i bygningerne. Den lavere temperatur har medført, at forbruget af fjernvarme er faldet med 13 pct. i 2022 eller 300 kWh pr. medarbejder i forhold til 2021.

I DLR optimerer vi løbende driften af DLRs bygninger og udskifter blandt andet til energibesparende lyskilder, når der renoveres eller udskiftes lys. DLR har desuden i 2022 gennemført en række yderligere tiltag; f.eks. er lyssensorer kontrolleret, og tidsintervaller er justeret. Ligeledes er automatisk opstart af printere om morgenen fjernet, og printere er sat til hurtigere at gå i dvale. Desuden har DLR tidsindstillet aircondition anlæg, så driftstiden er forkortet med to timer om dagen. Herudover er alle medarbejdere opfordret til at være opmærksomme på at slukke skærme og skrivebordslamper, når de går hjem.

DLR har i de seneste år haft stort fokus på at nedsætte el-forbruget. I den forbindelse har DLR har overvejet at opsætte solceller på taget af vores domicilejendom for selv at producere grøn strøm til eget forbrug, men har i stedet valgt at indkøbe grøn strøm fremfor selv at producere den. DLRs indkøb af el blev i 2020 omlagt, så vi udelukkende køber grøn el.

6. Dialog og undervisning

6.1 Undervisning og dialog med aktionærpengeinstitutter

DLR har iværksat en lang række undervisningsaktiviteter og informationstiltag vedrørende bæredygtighed og grøn finansiering. Undervisningen og initiativerne har til formål at klæde rådgivere og kreditmedarbejdere hos DLRs låneformidlende aktionærpengeinstitutter bedre på til at rådgive låntagere i forhold til at træffe mere bæredygtige og klimavenlige valg.

Ambitionen er, at vi på sigt kan måle CO₂e-udledningerne ret præcist for hver enkelt låntager, hvor også CO₂e-reducerende adfærd og tiltag bliver godskrevet og kan indgå i DLRs låneformidlende pengeinstitutters dialog med låntagerne. Desuden kan inspiration fra de mest grønne låntagere bruges over for de mindre grønne.

Dialog med interessenter

En af de vigtigste forudsætninger for at komme i mål med klimamålsætningerne er klare definitioner, standarder og metoder. DLR vil derfor i 2023 arbejde for at sætte klare rammer for den bæredygtige omstilling for den finansielle sektor. Det vil vi gøre ved løbende dialog med relevante interessenter om, hvordan bæredygtighed fremadrettet kan defineres og ikke mindst dokumenteres og ved fortsat at deltage i centrale fora og arbejdsgrupper, der beskæftiger sig med bæredygtig finansiering.

7. Nationale mål for CO₂e-reduktioner

7.1 CO₂e-neutralitet i 2045

DLR bakker op om Parisaftalens målsætninger og ambitionen i den danske klimalov om klimaneutralitet i 2050, ligesom DLR forventer at kunne bakke op om SVM-regeringens udmeldte målsætning om at fremrykke kravet om klimaneutralitet til 2045. Den danske regerings klimamålsætning om 70 pct. reduktion i 2030 er et vigtigt delmål for at sikre, at Danmark bliver et klimaneutralt land i 2045. Derfor tilslutter DLR sig også den danske 2030-målsætning. DLRs CO₂e-reduktionsmål frem mod 2030 tager derfor udgangspunkt i en forventning om, at DLRs låntagere reducerer deres udledning i en takt, så 70-pct.-målsætningen nås senest i 2030.

7.2 Klimagasreduktion i landbruget

DLR er opmærksom på aftalen for den danske landbrugssektors klimagasreduktioner, hvor et bredt politisk flertal i oktober 2021 fastsatte et bindende mål om at reducere udledningen med 55-65 % frem mod 2030. Som den største realkreditlångiver til dansk landbrug vil DLR arbejde for, at udledningerne fra vores landbrugsportefølje som minimum reduceres i samme takt, som er nødvendig for at nå den politiske målsætning.

7.3 Motivation og oplysning til kunderne

DLR ønsker fortsat at være en væsentlig aktør på markedet for realkreditlån, også indenfor landbrug. DLR vil sammen med de låneformidlende pengeinstitutter bidrage til, at kunderne både får oplysninger om, holder fokus på og har incitament til at deltage i den bæredygtige omstilling og dermed bidrage til at nå målet om klimaneutralitet i 2045.

8. DLR, LOPI og LDB i samarbejde

DLRs forretningsmodel er baseret på et tæt samarbejde med Lokale Pengeinstitutter (LOPI) og Landsdækkende Banker (LDB), hvis medlemmer formidler DLRs lån.

Dermed er LOPI- og LDB-pengeinstitutter, som, også på DLRs vegne, har kundekontakten og dialogen med låntagerne om bæredygtighed. Derfor skal denne handlingsplan ses i sammenhæng med LOPI's og LDB's handlingsplaner.

Udover de ovenfor beskrevne tiltag og fokusområder vil DLR i arbejdet for at nå klimamålene sørge for at indarbejde vores målsætninger i vores strategi, kreditvurdering og risikostyring.

Vi vil løbende følge op på målene og uddybe, opdatere og udbygge vores handlinger og planer i takt med, at data forbedres.

